

MINİMALİST MÜZİKTE TEKRAR UNSURU VE TEKNİKLERİ***The Element of Repetition and Its Techniques in Minimalist Music****Duygu Deniz DEMİREL ******ÖZ**

Bu çalışma, minimalist müzikte tekrar unsurunun rolünü ve bu unsurun müzikal anlatıya estetik ve teknik etkilerini incelemektedir. Minimalist müzik, yirminci yüzyılın ikinci yarısında sadeliği ve dönüşümü merkeze alan bir akım olarak ortaya çıkmıştır. Bu akım, on iki ton sistemi ve atonal müziğin karmaşıklığına tepki olarak gelişmiş, Zen felsefesinden ilham almıştır. Tekrar unsuru, minimalist müziğin temel yapı taşı olup, müzikte döngüsellik ve süreklilik sağlayarak yaratıcı bir güç sunmaktadır.

Araştırmada, minimalist müzikte kullanılan faz kayması, dron, nota ekleme-çıkarma ve katmanlama gibi teknikler incelenmiştir. Bu tekniklerin Philip Glass, Steve Reich ve La Monte Young gibi bestecilerin scribd uygulamasından ulaşılan (scribd.com) eserleri analiz edilmiştir. Çalışma, tekrarın yalnızca bir teknik unsur olmadığını, aynı zamanda müzikal anlatıya estetik bir derinlik kattığını göstermektedir.

Sonuç olarak tekrar, minimalist müzikte hem bir yapı taşı hem de bir ifade biçimi olarak karşımıza çıkmaktadır. Araştırma, bu müzik anlayışının geleneksel teleolojik yapılardan uzaklaştığını ve her tekrarda farklılık yaratma potansiyelini vurguladığını göstermektedir. Minimalist müzik, çağdaş müzik dünyasında sadelik ve derinlik arayışlarına yanıt verirken, gelecekte farklı kültürel ve teknolojik bağlamlarda evrilerek müzik dünyasına yenilikler sunma potansiyeli taşımaktadır. Bu bağlamda, çalışma, tekrarın minimalist müziğin estetik ve teknik kimliğindeki merkezi rolünü açıkça ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Minimalizm, Minimalist Müzik, Müzikte Tekrar, Çağdaş Müzik, Zen Felsefesi.

ABSTRACT

This study aims to examine the role of repetition in minimalist music and its aesthetic and technical impacts on musical narrative. Minimalist music emerged in the second half of the twentieth century as a movement centered on simplicity and transformation. This movement developed as a reaction to the complexity of the twelve-tone system and atonal music, drawing inspiration from Zen philosophy. Repetition, a fundamental element of minimalist music, provides cyclicity and continuity in music, serving as a creative force.

The study analyzes techniques used in minimalist music, including phase shifting, drone, note addition and subtraction, and layering. These techniques are evaluated in the works of minimalist composers such as Philip Glass, Steve Reich, and La Monte Young, accessed through the Scribd platform (scribd.com). The study reveals that repetition is not merely a technical tool but also contributes to the aesthetic depth of musical narratives.

In conclusion, repetition is both a structural element and a mode of expression in minimalist music. This research highlights how this musical approach diverges from traditional teleological structures and emphasizes the potential for variation in each repetition. While minimalist music addresses the quest for simplicity and depth in contemporary music, it also holds the potential to evolve within different cultural and technological contexts, offering innovations to the musical world. Accordingly, this study demonstrates the central role of repetition in shaping the aesthetic and technical identity of minimalist music.

Keywords: Minimalism, Minimalist Music, Repetition in Music, Contemporary Music, Zen Philosophy.

* Bu çalışma, Sanatçı Öğretim Elemanı Kemal Mete Sakpınar danışmanlığında 2021 tarihinde tamamlanan “Philip Glass’ın Minimalizmi ve Metamorfozları” başlıklı sanatta yeterlik tezi esas alınarak hazırlanmıştır.

Araştırma Makalesi/Research Article Geliş Tarihi/Received Date: 03.12.2024 **Kabul Tarihi/Accepted Date:** 25.04.2025

**** Sorumlu Yazar/Corresponding Author:** Öğr. Gör. Dr., Mersin Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi, ddeniz@mersin.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4621-391X

EXTENDED ABSTRACT

The primary aim of this research is to delve into the role of repetition in minimalist music and to analyze its technical and aesthetic impact on musical narratives. Emerging in the second half of the 20th century, minimalist music prioritizes simplicity and transformation. This genre developed as a reaction to the complex structures of atonal music and the twelve-tone system, drawing inspiration from Zen philosophy, which advocates simplicity and continuity. The study asserts that repetition, far from being merely a compositional tool, functions as a transformative force within minimalist music, offering both structural and expressive capabilities. By examining how repetition creates cycles and continuity, the paper emphasizes its centrality in shaping the minimalist aesthetic.

Furthermore, the study highlights the significance of minimalist music in redefining traditional Western music paradigms, breaking away from teleological progressions, and showcasing the nuanced potential of repeated motifs. Through this, the research not only examines the technicalities of minimalist repetition but also connects it with broader philosophical and artistic contexts.

This study adopts an analytical approach to evaluate repetition techniques commonly used in minimalist music. Techniques such as phase shifting, drones, addition and subtraction of notes, and layering form the crux of this exploration. The research reviews the works by pioneering minimalist composers such as Philip Glass, Steve Reich, La Monte Young, and Terry Riley. By referencing compositions like *Piano Phase*, *Trio for Strings*, and *Metamorphosis*, the study illustrates how repetition evolves within minimalist music, enabling both compositional innovation and listener engagement.

Additionally, the analysis connects theoretical frameworks, such as Gilles Deleuze's philosophy of "difference and repetition," to musical practices, offering insights into how minimalist composers employ repetition to create transformation. Musical examples are dissected to highlight how these techniques challenge traditional musical forms and offer fresh approaches to narrative structure.

The study identifies repetition as a fundamental element of minimalist music, serving dual roles as a structural framework and an expressive device. In minimalist compositions, repetition sustains musical continuity and allows for gradual transformation, capturing listeners' attention to subtle nuances. Unlike traditional Western music, where repetition often serves as a bridge or climax, minimalist music treats it as the core around which the narrative evolves.

Minimalist music's repetitive structures create a unique listening experience, fostering introspection and emphasizing transformation. Each repetition is infused with subtle differences, aligning with Deleuze's concept of "repetition with variation." This approach allows composers to craft pieces that are deceptively simple yet richly layered, encouraging active engagement from listeners.

Philosophically, minimalist music draws heavily on Zen and Eastern mysticism, embracing simplicity, continuity, and the cyclical nature of existence. This influence is evident in how minimalist composers reject traditional teleological structures in favor of open-ended, evolving forms. The meditative quality of minimalist music is often likened to a spiritual journey, where repetition becomes a pathway to deeper understanding.

The minimalist movement arose in a period marked by experimentation and a break from classical norms. Composers such as John Cage laid the groundwork by challenging conventional ideas of music, as exemplified by Cage's *4'33"*, which highlights the sounds within silence. This ethos influenced the minimalist pioneers, who

sought to redefine the boundaries of musical expression. By focusing on repetition, they created works that resonate with modern listeners' desire for simplicity amidst complexity.

Repetition is revealed as a cornerstone of minimalist music, serving as both a compositional tool and an expressive medium. By leveraging repetitive structures, minimalist composers redefine the relationship between music, time, and narrative. The findings of this research underscore how minimalist music departs from traditional Western conventions, emphasizing cyclical development over linear progression.

The techniques of repetition analyzed in this study demonstrate how minimalist composers transform simplicity into profundity. Techniques such as phase shifting, drones, and layering not only expand the possibilities of musical composition but also highlight the creative potential of repeated motifs. The research establishes that repetition is not merely a technical aspect but a means of exploring transformation and diversity within sameness.

Minimalist music also responds to broader cultural and technological shifts, offering an alternative to the complexity of modern life. Its simplicity and depth resonate with contemporary audiences, reaffirming its relevance and adaptability. By focusing on the transformative power of repetition, minimalist music continues to inspire innovation and challenge conventional notions of musical structure.

In summary, the study positions repetition as a defining characteristic of minimalist music, bridging the technical and the philosophical. It affirms that minimalist music, with its focus on simplicity and transformation, is not just a musical style but a reflection of a broader cultural and spiritual ethos. By doing so, the research underscores the enduring impact of minimalism on contemporary music and its potential for continued evolution in the years to come.

Resim, heykel, felsefe ve sinema gibi sanat dallarında az malzeme kullanılarak oluşturulan eserler gibi müzikte de birkaç notanın birleştirilmesiyle yaratılan motif ya da figürlerin tekrarlanması sonucunda döngüsel müzik fikirleri ortaya çıkmıştır. Özellikle Doğu'nun mistisizminden ve felsefesinden etkilenen minimalist bestecilerin yaratmak istediği durağanlık ve sadelik, müziğin içindeki tekrarların sürekliliği ile oluşmakta ve bu süreklilik hipnotik bir etki de yaratabilmektedir. Bu nedenle minimalist müzik; "Repetitive Music" (Tekrar müziği), "Hypnotic Music" (Hipnoz müziği), "Static Music" (Durağan müzik) isimleriyle de karşımıza çıkmaktadır.

Minimalist sanat akımı ilk olarak resim ve heykel alanlarında ortaya çıksa da Minimalizm'in yayılmasında ve devam etmesinde müzik sanatının etkisi büyüktür. Minimalist müziğin önemli temsilcilerinden olan Philip Glass, Steve Reich, Terry Riley, La Monte Young gibi Amerikalı besteciler bu felsefi akımı dünyaya tanıtan ilk kuşak bestecilerin başında gelir (Güleryüz, 2018: 154).

Tek bir sesin dahi minimalist müzikte önemi büyüktür. O sese verilen önem gibi zaman olgusunun içindeki tekrar, tekrarın içindeki tekrarsızlık, tonal müziğin yeniden doğuşu ve ses gruplarının döngüsel hareketinden meydana gelen müzik cümlelerinin kullanımı ilk olarak minimalist müzik temsilcilerinin çalışmalarında dikkat çekmektedir.

Bu araştırma nitel paradigma çerçevesinde desenlenmiş bir durum çalışmasıdır. "Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir" (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Konuyla ilgili dokümanlar taranarak toplanan verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

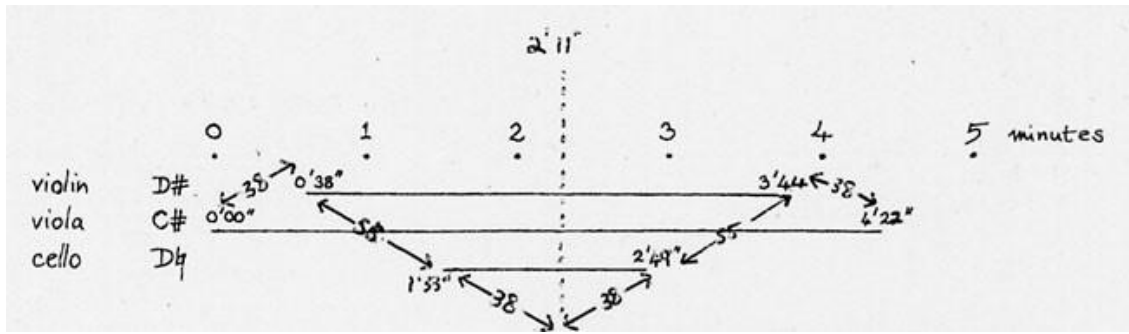
Minimalist Müzik Akımı

Yirminci yüzyılda bir yandan Ekspresyonizm akımı (Anlatımcılık-Dışavurumculuk) ile geleneksel tonal müziğin terk edilmeye başlanması ve on iki ton sistemine geçiş, diğer yandan ise belirli bir tekniğe bağlı olmaksızın deneysel olarak bestelemeyi amaçlayan rastlamsal müziklerin ortaya çıkması müzikte modernizmi doğurmuştur. Yirminci yüzyılda ortaya çıkan bu akımların geleneksel tonal müziğe karşı baş kaldırması, tekrara dayalı tonal bir sadeliği savunan minimalist bestecileri minimalist müziğe yönlendiren önemli sebeplerdendir.

Aynı zamanda yirminci yüzyılın deneysel besteleme tekniklerinden biri olan rastlamsal müziğin önemli bestecisi John Cage (1912-1992), "4.33" adlı eserinde "sessizlik" olgusundaki felsefeye dikkat çekerek, Philip Glass, Steve Reich, Terry Riley ve La Monte Young gibi minimalist müzik bestecilerine ışık tutarak, onların bu akıma yönelmesini sağlamıştır. Üç bölümden oluşan bu eserde herhangi bir nota çalınmaz. Cage'in bu eserindeki "sessizlik" felsefesinde vurgulamak istediği, "sessizliğin içinde dahi, dışarıdan gelen kontrol edebileceğimiz ya da edemeyeceğimiz sesler olabileceği" düşüncesidir. Tek bir hışırtının bile önemine dikkat çeken Cage, böylelikle müziğin bütün sınırlarını altüst etmiş, sessizlikten sesler yaratmış ve minimalist müzik bestecilerine bir pencere açmıştır.

Minimalist müzik, geleneksel müzik gibi tonal bir yaklaşımla bestelenmektedir. Fakat geleneksel tonal müzik teleolojik bir yapıya sahipken minimalist müzik bu yapıya sahip değildir. Öte yandan geleneksel tonal müzikte armonik ve melodik yönden amaca ulaşmak için belirlenen bir son vardır. Ancak minimalist müzik tonal yasalara bağlı olsa da işlevsel armonik ilerlemelere sahip değildir (Niren, 2007: 10).

Minimalist müziğin öncü örneklerinden biri olan “Trio for Strings”, 1958 yılında La Monte Young tarafından keman, viyola ve viyolonsel için bestelenmiştir. Bu eser, minimalist müzik akımının temel niteliklerini yansıtarak uzun süreli notalar ve belirgin bir sadelikle dikkat çeker. “Rüya akoru” (sol-do-do#-re) olarak bilinen armoni dizisinin sesleri, üç enstrüman tarafından dört dakikalık periyotlarda icra edilmekte ve zamanla farklı ritimlerde yankılanmaktadır. Yaklaşık kırk sekiz dakika süren bu performans, tamamen vibratosuz ve son derece yavaş bir yay tekniğiyle çalınarak dinleyiciye adeta zamanın akışını unutturan bir deneyim sunar (Demirel, 2021: 8). La Monte Young, bu eserle yalnızca minimalist müziğin teknik bir temsilini sunmakla kalmamış, aynı zamanda müziğin bir meditasyon ve içsel yolculuk aracı olarak kullanılabileceğini de göstermiştir (Niren, 2007: 10). Bu yaklaşım, dönemin klasik müzik anlayışına meydan okuyarak hem dinleyici hem de icracı için statik bir zihinsel alan yaratmıştır. Minimalizmin temel ilkelerini yansıtan bu eser, tekrar eden motifler, durağan armoniler ve neredeyse hareketsiz bir ritimle akımın gelecekteki gelişimine ilham kaynağı olmuştur. (Smith, 2009: 243).

Şekil 1. La Monte Young, Opening, “Trio for Strings”

[La Monte Young, Opening, “Trio for Strings, (Çevrimiçi), <http://www.users.waitrose.com/~chobbs/smithyoung.html>]

Minimalist Müzikteki Tekrar Unsuru

Bir dönüşüm gücü olarak tekrar, müziğin temelidir ve en önemli prensiplerinden biridir. Yapıları, gelişimi, formu, ritmi, tempoyu, ölçüyü, işlevsel armoniyi ve en temel düzeyde müziğin kendisini mümkün kılar. Bu bağlamda şu söylenebilir ki müzik, var olabilmek için tekrarlanır (McGrath, 2017: 5).

Tekrarın yaratıcı gücü, sınırsız çeşitlilikte müzikal etkiler yaratabilir. Başlangıçta tekrar bir fikir olarak ortaya çıkar. Bu fikir tekrarlandıkça şekillenir, değişir, gelişir ve bu süreç boyunca farklılıklar kazanır (Hulse, 2008: 8). Bu noktada bahsedilen gelişim; yalnızca geleneksel tonal müzikte görünen bir ilerleme değildir. Aynı zamanda bu fikri oluşturan herhangi bir motifin süreklilikle tekrarlanarak ilerlemesidir. Bu durumda tekrar, getirdiği süreklilik ile fikri büyüttüğü, genişlettiği, geliştirdiği ya da değiştirdiği için farklılığın ve farklılaşmanın gücüdür. Bu bağlamda cümlelerdeki döngüsellik ve tekrar süreçlerinden dolayı minimalist müzik, “Tekrarın tekrarsızlığı” ya da “tekrardaki farklılıklar” söylemleriyle de ifade edilebilir.

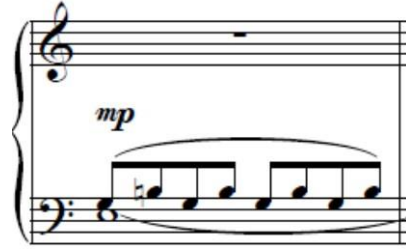
Minimalist müzikte tekrar, müziği oluşturan en önemli unsur olduğundan bu süreç olmadan müzik ilerletilemez. Notaların oluşturduğu ses kalıpları ya da motif tekrarları, minimalist müzik teknikleri kullanılarak müzikal düşüncenin oluşmasını sağlar.

Tekrar, aynı şeyin bir dönüşüyse, o zaman her tekrar, bir dönüş eylemidir ve yeniden üretme eylemini ifade etmektedir. Bu açıdan bakıldığında Minimalizm’de tekrar, tekrarlanan içerikten bağımsız düşünülemez. Ayrıca tekrarın istatistiksel bir “miktar” olduğu düşünülürse tekrarlama, zamanın içinde kendini gösterir ve farklı şekillerde kullanıldığında farklı efektler üretir (Hulse, 2008: 3).

Kendi müziği için “tekrarlayan yapılarla müzik” tanımını kullanan minimalist besteci Philip Glass’ın (1937-) “Metamorfoz” eserinde, tekrarın içindeki tekrarsızlık dikkat çekmektedir. Eserin birinci bölümünden itibaren cümleleri oluşturan motifler; ritmik, melodik ve armonik açıdan benzerlik gösterse de bu tekrarların içindeki motif farklılıkları göze çarpmaktadır. Şekil 2, 3 ve 4’te görüldüğü gibi “metamorfoz eserinin birinci bölümünün motifleri aynı armonik yapı üzerinde ritmik ve armonik ve melodik benzer değişimler göstermektedir. Akor sesleri ikinci ve üçüncü temalarda arpej yapısında kullanılmıştır.

Şekil 2. P. Glass, Metamorfoz I, birinci tematik yapı

Şekil 3. P. Glass, Metamorfoz I, ikinci tematik yapı

Şekil 4. P. Glass, Metamorfoz I, üçüncü tematik

Minimalist müzikte başka bir bakış açısı da tekrarın estetik boyutudur. Tekrar unsuru genellikle “an”da kalmayı teşvik eden bir estetik oluşturur. Bu yönüyle minimalist müzik, Budist ve Zen düşüncelerinden etkilenmiştir. Örneğin, La Monte Young’ın eserlerinde tekrar, spiritüel bir deneyimin parçası olarak kullanılır ve dinleyiciyi meditasyona benzer bir ruh haline taşır (Strickland, 2000: 72). Steve Reich ise tekrarın bu estetik boyutunu “doğal süreçleri müzikte yeniden keşfetmek” olarak tanımlar (Reich, 2002: 85).

Minimalist müzikte tekrar, bazı eleştirmenler tarafından monoton ve durağan bulunmuştur. Ancak Kyle Gann, tekrarın dinleyicinin algısını derinleştirdiğini ve müzikal deneyimi genişlettiğini savunur (Gann, 1997: 125). Gann’a göre minimalist müzikte tekrar, sabitlik değil, bilinçli bir dönüşümün aracıdır.

Minimalist müzikte tekrarın etkisi, yalnızca bireysel düzeyde değil, kültürel bağlamda da önemlidir. 1960’lar ve 1970’lerde minimalist müziğin ortaya çıktığı dönem, hızlı toplumsal değişimlerin yaşandığı bir süreçti. Minimalizm, bu dönemde modernizmin karmaşıklığına bir tepki olarak sadelik ve tekrar anlayışını ön plana çıkardı (Strickland, 2000: 45). Bu yönüyle tekrar, çağdaş dünyanın hızlı temposuna bir cevap niteliğinde görülür.

Sanayileşme ve kentleşmenin hız kazandığı bu dönemde, modernizmin karmaşık yapısına karşı bir duruş olarak minimalizm, dinleyiciye sade ve tekrar eden yapılarla zamanın akışını hissetme fırsatı sunmuştur (Reich, 2002: 57). Örneğin, Philip Glass'ın eserlerinde, tekrar ve ritmik sabitlik modern yaşamın monotonluğunu yansıtmakla birlikte ona eleştirel bir bakış da sunar. Glass'ın "Einstein on the Beach" operası, modern zamanın ritmini hem simgeler hem de sorgular.

Minimalist müzikte tekrarın bir diğer önemli boyutu, teknolojik araçların kullanımına dayalıdır. Kaset döngüleri, erken dönem minimalist besteciler tarafından sıkça kullanılan bir teknik olmuştur. Örneğin, Steve Reich'in "It's Gonna Rain" adlı eserinde kaset döngüleri kullanılarak tekrarlar yaratılmıştır. Bu teknik, hem müzikte yenilikçi bir yaklaşım sunmuş hem de tekrarın müzikal çeşitliliğini artırmıştır (Reich, 2002: 42). Günümüzde ise dijital teknolojiler, minimalist müzikte tekrarın daha karmaşık ve katmanlı biçimlerde kullanılmasını mümkün kılmıştır.

Minimalist Müzikte Tekrar Teknikleri

Minimalist müzikte tekrar temel bir unsur olarak öne çıkar ve bu yönüyle geleneksel müzikteki form anlayışından ayrılır. Geleneksel müzikte gelişme bölümü önemli bir yer tutarken minimalist müzikte gelişim, ses kalıplarının ya da motiflerin sürekli tekrar edilmesiyle sağlanır.

Minimalist müzik fikrini oluştururken tekrara dayalı bazı teknik unsurlar vardır. Bu teknik unsurlar sayesinde müziğin döngüsel tekrarlanma süreci ilerlemektedir. Bu tekniklerden en yaygın kullanılanları şunlardır:

- Sekizlik nota değerlerinin farklı nota değerleriyle birlikte düzenli tekrarları
- Üçlemeler ve altılamaların düzenli tekrarları
- Arpej yapılarının düzenli tekrarları
- Düzenli akor tekrarları
- Diyatonic, modal ya da kromatik dizideki yanaşık seslerin düzenli tekrarları
- Melodik ya da armonik oktav tekrarları
- Uzak Doğu ya da Afrika kökenli ritmik kalıpların düzenli tekrarları
- Uzun nota değerlerinin düzenli tekrarları
- Tonal armonik yürüyüşler
- Nota Ekleme ya da çıkarma

NOCTURNAL 23 - Ichigaya

1 ♩ = 160

Violin 1 *p*

Violin 2 *p*

Viola *p*

Cello *p*

2

3 D.S., with repeats

4

Şekil 5. Philip Glass, "String Quartet" No:3, Mishima II. Bölüm

Picc.

Fl. 2

Pno. 1

Pno. 2

Vln. 1

Vln. 2

Vla.

Vcl.

Şekil 6. Steve Reich, "Eight Lines"

Şekil 7. Arvo Part "Spiegel im Spiegel"

[The Cross-Eyed Pianist, Infinite reflections: Part's Spiegel im Spiegel (Çevrimiçi) <https://crosseyedpianist.com/2012/06/23/infinite-reflections-parts-spiegel-im-spiegel/>]

Minimalist besteciler tekrara dayalı birçok tekniği, tek bir müzik cümlesinde aynı anda ya da minimalist müzik teknikleri ile birlikte kullanabilmektedirler. Şekil 5, 6 ve 7'de bahsedilmiş olan tekrara dayalı teknik unsurların birçoğu kullanılmaktadır.

Minimalist bestecilerin müzikal bir fikri yaratırken kullandıkları ve minimalist müzik dilini oluşturan kendine özgü teknik öğeler bulunmaktadır. Bu teknikler içinde en yaygın kullanılanları şunlardır:

Dron (Drone). Sesin sabit bir şekilde uzatılması ya da kesik kesik kullanılmasıdır. Sabit bir sesin ya da akorun uzun süre boyunca uzatılmasıyla oluşturulan bu teknik, minimalist müzikte sıkça görülür. La Monte Young'ın "Trio for Strings" eseri, dron kullanımına güzel bir örnektir. (Hulse, 2008: 3) Şekil 8'de "trio for strings" eserinde viyola partisinden başlayarak, keman ve viyolonsel partilerinde de seslerin sırası ile sabit bir şekilde uzatıldığı görülmektedir. Şekil 9'da "four organs" eserinde de dron tekniği ile seslerin uzatıldığı dikkat çekmektedir.

Şekil 8. La Monte Young "Trio for Strings"

33 34

1 7 + 6 + 5 + 4 + 3 + 2 + 3 + 2 + 2 + 3 + 3 + 4 7 + 6 + 5 + 4 + 3 + 2 + 3 + 2 + 3 + 3 + 4 + 5

2 7 + 6 + 5 + 4 + 3 + 2 + 3 + 2 + 2 + 3 + 3 + 4 7 + 6 + 5 + 4 + 3 + 2 + 3 + 2 + 3 + 3 + 4 + 5

3 7 + 6 + 5 + 4 + 3 + 2 + 3 + 2 + 2 + 3 + 3 + 4 7 + 6 + 5 + 4 + 3 + 2 + 3 + 2 + 3 + 3 + 4 + 5

4 7 + 6 + 5 + 4 + 3 + 2 + 3 + 2 + 2 + 3 + 3 + 4 7 + 6 + 5 + 4 + 3 + 2 + 3 + 2 + 3 + 3 + 4 + 5

35 36

1 8 + 7 + 6 + 5 + 4 + 3 + 3 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 9 + 8 + 7 + 6 + 5 + 4 + 4 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7

2 8 + 7 + 6 + 5 + 4 + 3 + 3 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 9 + 8 + 7 + 6 + 5 + 4 + 4 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7

3 8 + 7 + 6 + 5 + 4 + 3 + 3 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 9 + 8 + 7 + 6 + 5 + 4 + 4 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7

4 8 + 7 + 6 + 5 + 4 + 3 + 3 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 9 + 8 + 7 + 6 + 5 + 4 + 4 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7

Şekil 9. Steve Reich, "Four Organs" (Dört Organ)

Lup (Döngü)/Ostinato (Loop/ostinato). Luplar, eserde sürekli tekrarlanan kısa melodik veya ritmik motiften oluşur. Müzik boyunca tekrarlanan bir döngüye sahiptir. Bu luplar tekrarlanma süreci içerisinde kademeli olarak değişim gösterebilmektedir. Şekil 10'da örnek olarak verilen Steve Reich'in "violin Phase" eserinde hem ostinato hem de phasing (faz kayması) teknikleri birlikte kullanılmıştır. Bu iki teknik eserin temelini oluşturur ve minimalist müzikte bir arada kullanılabilir.

2

9

9a

TAPE TRK. 2 (VIOLIN 1)

TAPE TRK. 2 (VIOLIN 2)

Result of TAPE TRK. 2 (VIOLINS 1+2)

(x4-6)

VIOLIN (VIOLIN 2)

Fade in

Alternate Resulting Pattern (see notes)

9b

10

(x4-6)

Fade out

Fade in

10a

10b

TAPE TRK. 2 (VIOLIN 1)

TAPE TRK. 2 (VIOLIN 2)

Result of TAPE TRK. 2 (VIOLINS 1+2)

(x4-6)

VIOLIN (VIOLIN 2)

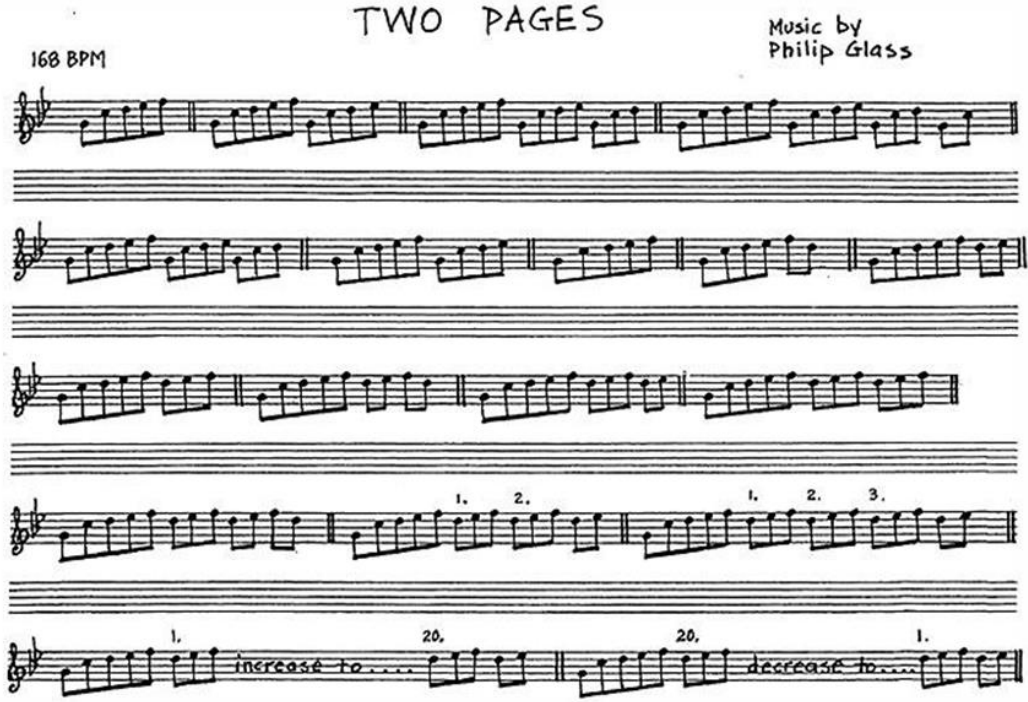
f

Fade out

Alt. Res. Pattern (see notes)

Şekil 10. Steve Reich (1936-) *Violin Phase*

Nota ekleme ya da çıkarma (Addition or subtraction of notes). Motifin ya da melodinin tekrarında 1 + 2, 1 + 2 + 3, 1 + 2 + 3 + 4 şeklinde nota ekleme ya da çıkarmaları yapılarak kullanılır. Minimalist müzikte bir melodik motifin kademeli olarak nota eklenerek ya da çıkarılarak dönüştürülmesi sıkça kullanılır. Philip Glass'ın "Two Pages" eseri, bu yöntemin dikkat çekici bir örneğidir.

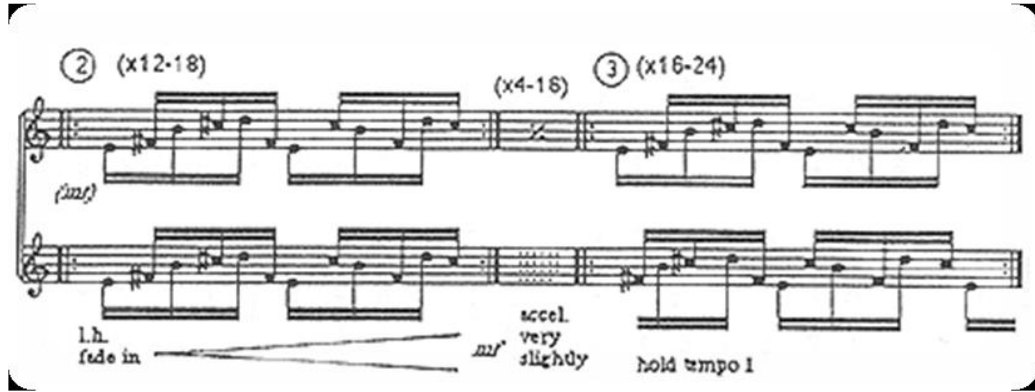
Şekil 11. Philip Glass, "Two pages" eseri

Şekil 11’de örnek verilen P. Glass’ın “Two Pages” eserinde 2+3 ritmik kalıbıyla başlayan motif, 2+3+2+2/ 2+3+2+2+3/ 2+3+2+2+3+2/ 2+3+2+2+3/ 2+3+2+2/ 2+3 kalıplarıyla (modül) döngüsel yapıda, ekleme- çıkarma tekniği kullanılarak devam etmektedir.

Faz kayması (Phasing-shifting). Faz kayması, iki ya da daha fazla sesin aynı ostinatoyu çalmaya başlaması, ancak zamanla bu motiflerin küçük kaymalarla birbirinden uzaklaşması ve yeni ritmik-armonik ilişkiler oluşturmasıdır. Bir motif diğer motifi kanonik takip edencesine geciktirilerek yankı etkisi yaratılır. Şekil 12’de Steve Reich’in "Piano Phase" ve Şekil 13’te Kyle Gann’ın “Orchestra piece Desert Song” eserleri faz kaymasının güçlü birer örneğidir. Şekil 13’teki örneğin üçüncü ölçüsünde ostinato tekniğinde devam eden motifin birer ses kayarak faz kayması tekniği kullanıldığı görülmektedir.

Şekil 12. Kyle Gann- Orchestra piece Desert Song (Orkestra parçası, Çöl Şarkısı)

Şekil 13. Steve Reich- Piano Phase

Katmanlama (Layering). Bu teknik, bir melodik yapının üzerine aynı veya farklı melodik yapılar eklenerek karmaşık dokular oluşturmayı amaçlar. Şekil 14'te verilen örnekte obuada başlayan motifi bir sekizlik notadan sonra flüt takip eder. Eserin motifi sekizlik kurgu ile ilerler. Flüt 1 sekizlikten sonra, klarnet 4 sekizlikten sonra ve fagot 5 sekizlikten sonra parçaya girer. Her enstrümanın motifinde küçük aralık değişimleri görülmektedir.

Metamorfoz (Metamorphosis). Metamorfoz, diğer adıyla “değişim”, bir motif ya da müzikal cümlelerin nota veya ritimde yapılan küçük değişikliklerdir. Temel amacı, yeni bir melodi oluşturmak için notaların ya da ritmik yapıların yeniden düzenlenmesidir. Şekil 15’te Terry Riley’in in C eseri minimalist müziğin başlangıç noktalarından biri olarak kabul edilir. Bu eser müzisyenlere oldukça özgürlük tanıyan yapısıyla ve müzikal dokunun sürekli evrildiği bir yapıya sahip olmasıyla dikkati çeker. Eser, 53 kısa müzikal motiften oluşur. Her motif birkaç nota ya da ritmik desen içerir. Her müzisyen motifi istediği kadar tekrar edebilir, bu da eserin her performansında farklı bir şekilde duyulmasını sağlar. Her motif tekrarlandıkça müzisyenlerin bir sonraki motife geçmesiyle eser sürekli olarak evrilir. Ancak bu evrim bir anda değil, çok yavaş bir şekilde gerçekleşir.

In C.

1. 2. 3. 4. 5. 6.

7. 8. 9. 10.

11. 12. 13. 14. 15.

16. 17. 18. 19. 20. 21.

22. 23. 24.

25. 26. 27. 28.

29. 30. 31. 32. 33. 34.

35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42.

43. 44. 45. 46. 47.

fa mi fa mi mi mi mi fa mi
fa mi mi do
re re sol

Şekil 15. *Terry Riley- in C (Musescore.com.tr- çevrimiçi)*

Genişletme (Augmentation). Bu teknik, melodinin iki kat daha yavaş çalınması anlamına gelmektedir. Nota değerleri uzatılarak melodi genişletilir ve böylece müzikal yapı farklı bir karakter kazanır. Şekil 16’da Avro Part’ın yazdığı bu eser, genişletme tekniğini daha duygusal bir ifade ile sunar. Eser boyunca piyano ve keman arasındaki melodik motifler genişleyerek devam eder, dinleyicide derin bir meditasyon hissi uyandırır. Bu eserde Part’ın kendi geliştirdiği “tintinnabuli” tekniği de kullanılmıştır. Part, tintinnabuli tekniğinde melodik bir ses çizgisi ile bir arpej ses çizgisini birleştirir. Tintinnabuli, Latince “çanlar” anlamına gelir. Bu teknik, eserdeki akorların ve melodilerin sade ve meditasyon benzeri bir his yaratmasını sağlar.

Spiegel im spiegel

Arvo Pärt
arr. Braydon Spaugh

The musical score for 'Spiegel im spiegel' is presented in five systems. Each system contains a Soprano Saxophone part and a Grand Piano part. The tempo is marked as 110. The key signature is one sharp (F#). The piano part is characterized by a continuous, flowing arpeggiated pattern. The saxophone part features long, sustained notes with some melodic movement. The score includes measure numbers 6, 12, 15, 18, and 24.

Şekil 16. Avro Part- Spiegel im Spiegel (aynada ayna) (musescore.com/çevrimiçi)

Küçültme (Diminution). Minimalist müzikte küçültme tekniği bir motifin ritmik veya melodik öğelerinin sıkıştırılması, sürelerinin kısaltılması ve yoğunluğunun artırılması anlamına gelmektedir. Bu teknik, minimalizmin temel özelliklerinden biri olan tekrar ve varyasyon prensiplerini destekler ve eserlere dinamik bir gelişim sağlar. Küçültme, minimalist müzikte tekrarlanan yapıların monotonluktan uzaklaşarak evrimleşmesini sağlar. Şekil 17’de P. Glass’ın “music in twelve parts eserinde küçültme tekniği 106-109. ölçüler arasında açık bir şekilde görülmektedir. Dörtlük nota değerindeki yapı, küçültme tekniğiyle sekizlik nota değerlerine dönüşmektedir.

Şekil 17. Philip Glass- Music in twelve parts

Tek ton (Single Tone). Minimalist müziğin karakteristik özelliklerinden biri müzik boyunca aynı tonda kalma eğilimidir. Bu durum statik bir yapının korunmasını sağlar ve eserin genel atmosferine sadelik katar. Bu teknikle ana ton ya da eksen ses sürekli olarak vurgulanır ve çevresindeki müzikal malzeme bu ton etrafında döner. Şekil 18’de Philip Glass’ın Metamorfoz eserinde bu teknik belirgin bir şekilde hissedilir. Eserin başlangıcında mi minör akoru ve mi frigyen modu ön plana çıkmakta ve müzikal unsurlar bu sabit mod (ton) etrafında şekillenmektedir.

Şekil 18. Philip Glass- Metamorfoz birinci bölüm

Statik armoni (Static Harmony). Minimalist müzikte statik armoni, minimalizmin temel unsurlarından biri olarak armonik hareketin sınırlı olduğu veya tamamen sabit kaldığı bir tekniktir. Kullanılan armonik yapılar genellikle sade ve tekrar eden bir yapıya sahiptir. Bu teknik, geleneksel müzikte sıkça rastlanan armonik

değişimlerin aksine bir veya birkaç akorun uzun süre tekrar edilmesi ya da sürekli sabit bir ton merkezinde kalınmasıyla karakterize edilir. Şekil 19’da P. Glass’ın metamorfoz III eserinden örnek verilmiştir. Eser boyunca aynı akorlar uzun süre tekrar edilerek dinleyicide bir sabitlik ve durağanlık hissi oluşturulur.

Şekil 19. Philip Glass- Metamorfoz III

Sabit vuruş (Steady Beat). Minimalist müzikte sabit vuruş, parçanın temposunun düzenli ve kesintisiz bir şekilde devam etmesi anlamına gelir. Belirli ritim kalıplarının sürekli olarak tekrarlanması ve birbiri ardına düzenli şekilde devam etmesi yaygın bir uygulamadır. Bu ritim kalıpları, bazen drone benzeri uzun süreli seslerle desteklenebilir. Bu, dinleyicinin eserdeki ritmi kolayca takip etmesini sağlar. Minimalist müzikte bu tür bir sabit vuruş, genellikle hipnotik bir etki yaratmak ve müzikte tekrar eden motiflerin daha belirgin olmasını sağlamak için kullanılır. Sabit vuruş, genellikle ritmik yapıdaki minimal değişikliklerle veya arka planda sürekli olarak devam eden bir metronom hissiyle karakterizedir. Bu özellik, dinleyicinin parçanın diğer unsurlarına (örneğin armonik değişimler, yavaş gelişen melodiler) odaklanmasını kolaylaştırır. Şekil 19’da Ashley’in Outcome Inevitable eseri, minimalist müzik teknikleri çerçevesinde değerlendirildiğinde sabit vuruş özelliğini güçlü bir şekilde sergileyen bir yapıya sahiptir. Sabit vuruş eser boyunca hissedilir ve ana yapıyı oluşturur. Sabit tempodaki vurgu, dinleyiciyi bir tür zaman döngüsü içinde hissettirir ve değişim hissini minimize eder. Sabit vuruş eserin melodi ve armonik geçişini destekleyerek bir çeşit “zaman sabitleyici” görevi görür ve yavaşça değişen akorlarla bir denge kurar (Fink, 2005: 62).

Şekil 20. Ashley- Outcome Inevitable, mm. 592-609

Statik enstrümantasyon (Static Instrumentation). Minimalist besteciler bu tekniği kullanarak belirli motif ya da ritmik kalıpların aynı anda sürekli tekrarlandığı sabit bir enstrüman grubunu oluşturmayı hedeflemişlerdir. Bu yöntem, müziğin genel dokusunu sadeleştirirken birden fazla enstrümanın eş zamanlı olarak uyum içinde çalışmasını sağlar. Şekil 21’de Terry Riley’in “In C” eseri statik enstrümantasyonun bir örneğini içerir. Bu eserde enstrümanlar özgür bir şekilde seçilebilir ve sayıları değişebilir ancak her biri sabit bir modal çerçeve içinde kısa müzikal motifleri tekrar eder. Bu sabit modal yapı ve belirli bir enstrüman dizilimi, eserin temelini oluşturur (Potter, 2000: 93).

Şekil 21. Terry Riley- in C

Dinamikler ve tını (Dynamics and Timbre). Bu teknik, minimalist müzikte farklı dinamiklerin ve tınların yaratıcı bir şekilde kullanılması amaçlar. Aynı akorun değişen dinamiklerde çalınması veya farklı enstrümanların kullanılmasıyla müziğin rengi ve sesin karakteri çeşitlendirilir. Ayrıca, tekrarlanan pasajlar üzerinde kullanıldığında müziğe varyasyon etkisi kazandırır. Şekil 22’de Philip Glass’ın “String Quartet no: 5” adlı eseri, bu yaklaşımların güçlü bir örneğidir. Eserde dinamikler, ani iniş çıkışlardan ziyade yavaş gelişen, kademeli geçişlerle sunulmaktadır. Yaylı çalgıların arse hareketleriyle ortaya çıkan dinamik değişimler, eserin dramatik etkisini arttırmaktadır. Pizzicato ve legato gibi teknikler sıkça kullanılır ve bu teknikler tını zenginliğini artırır.

Şekil 23. P. Glass "Trilogy Sonata-Dance", Akhenaten eserinin III. sahnesi

SONUÇ

Minimalist müzikte tekrar unsuru, yalnızca bir teknik araç değil, aynı zamanda müzikal anlatının temelinde yatan yaratıcı bir güç olarak öne çıkmaktadır. Bu anlayış, geleneksel müzik yapılarına meydan okuyarak müziğe estetik ve felsefî bir boyut kazandırmıştır. Araştırmada ele alınan tekrar teknikleri, bu estetiğin oluşmasında merkezî bir rol oynamaktadır. Özellikle faz kayması, nota ekleme-çıkarma, dron ve katmanlama gibi teknikler, minimalist müziğin dönüştürücü gücünü göstermektedir. Minimalist müzikte tekrar, yalnızca bir müzikal yapı taşı değil, aynı zamanda anlatının özüdür. Michael Nyman, minimalist müziği "tekrar ve kademeli değişim yoluyla derin bir estetik deneyim" olarak tanımlamaktadır ve bu anlayış, geleneksel teleolojik yapıların ötesine geçerek çağdaş müzik dünyasına meydan okumaktadır (Nyman, 1974: 11). Nyman'a göre tekrarın içindeki farklılıklar, minimalist müziğin özünü oluşturur ve bu durum, dinleyiciyi her bir tekrarın oluşturduğu yeniliklerle büyüler.

Minimalist müziğin estetik kimliği, Zen felsefesi ve Doğu mistisizminin etkilerini taşımaktadır. Sadeliği ve sürekliliği merkeze alan bu yaklaşım, geleneksel Batı müziğindeki doğrusal ilerleyişten uzaklaşarak dinleyiciyi zamanın döngüsel bir algısına yönlendirmektedir. Gilles Deleuze'un "tekrardaki farklılıklar" teorisi, minimalist - müzikte tekrarın dönüşüm gücünü anlamada önemli bir kavramsal çerçeve sunmaktadır (Deleuze, 1968: 70-72). Deleuze'e göre tekrar yalnızca aynı unsurların yinelenmesi değil, aynı zamanda yeni bir anlam yaratma sürecidir. Bu bakış açısı minimalist müziğin, her tekrarda farklı bir estetik deneyim sunduğunu ortaya koymaktadır.

Minimalist müzik, yalnızca besteciler için değil, aynı zamanda icracılar ve dinleyiciler için de yeni bir estetik perspektif sunmaktadır. Philip Glass, minimalist müzikteki tekrar unsurlarını "müzikal bir anlatının temel yapı taşı" olarak nitelendirmiştir (Glass, 1987: 45). Glass'ın eserlerinde tekrar, bir motifin sürekli değişen bir yapıya dönüşmesiyle dinleyicide hipnotik bir etki yaratır. Özellikle "Metamorphosis" eserinde tekrarın içindeki tekrarsızlık, minimalist müziğin derinlikli yapısını gözler önüne sermektedir.

Araştırma, minimalist müziğin geleneksel müzik yapılarından nasıl ayrıldığını da göstermektedir. Geleneksel müzikte amaç bir sonuca ulaşmakken minimalist müzikte süreç ve dönüşüm esastır. John Cage, sessizliği dahi bir müzikal unsur olarak ele alarak minimalist bestecilerin yaratıcı sınırlarını genişletmiştir (Cage, 1961: 276). Cage'in "4'33" adlı eseri, minimalist müziğin temelini oluşturan sadeleşme ve tekrara dayalı bir bakış açısını ortaya koymaktadır. Cage'in bu yaklaşımı, minimalist müzikte tekrarın yalnızca teknik bir araç değil, aynı zamanda bir ifade biçimi olduğunu göstermektedir.

Minimalist müzikteki tekrarın çağdaş müzik dünyasındaki etkisi büyüktür. Bu müzik türü, elektronik müzikte kullanılan döngüsel yapılar ve algoritmik kompozisyon teknikleri ile uyum içinde çalışarak yeni yaratıcı süreçlere olanak sağlamaktadır. Wim Mertens, minimalist müziğin elektronik müzik üzerindeki etkisini vurgulayarak bu iki alanın birbiriyle iç içe geçtiğini belirtmiştir (Mertens, 1983: 58). Özellikle elektronik müzikteki loop ve faz kayması teknikleri, minimalist müzikte kullanılan tekniklerle paralellik göstermektedir.

Pratik açıdan minimalist müzik, müzik eğitimi ve performans alanlarında da önemli bir yere sahiptir. Minimalist müzik tekniklerinin müzik teorisi ve kompozisyon derslerinde kullanılması, öğrencilere farklı bakış açıları kazandırmaktadır. İcracılar için ise minimalist eserler, teknik beceri ve sanatsal ifadeyi birleştiren bir platform sunmaktadır. Keith Potter, minimalist müziğin dinleyiciye ve icracıya sunduğu deneyimin modern müzik algısını dönüştürdüğünü ifade etmektedir (Potter, 2000: 93).

Minimalist müzik, estetik açıdan dinleyiciyi bir tür meditasyon sürecine yönlendirmektedir. La Monte Young'ın eserleri, zamanın akışını yavaşlatan ve dinleyiciyi derin bir içsel yolculuğa çıkaran özellikler taşır. Bu eserler, minimalist müziğin meditatif ve ruhsal bir boyut taşıdığını göstermektedir. Zen felsefesinin etkileri, minimalist müzikte hem estetik hem felsefi bir derinlik yaratmıştır.

Minimalist müzik, kültürel ve teknolojik bağlamda da yenilikçi bir potansiyel taşımaktadır. Teknolojinin ilerlemesiyle birlikte, minimalist müzikte kullanılan döngüsel yapılar ve tekrar teknikleri, yapay zekâ destekli kompozisyon süreçlerine entegre edilebilir. Robert Fink, minimalist müziğin, modern dünyadaki sadelik arayışlarına güçlü bir yanıt sunduğunu belirtmiştir (Fink, 2005: 62). Bu durum, minimalist müziğin gelecekte kültürel ve teknolojik bağlamda nasıl şekillenebileceğine dair önemli ipuçları vermektedir.

Sonuç olarak bu çalışma minimalist müzikte tekrar unsurunun estetik ve teknik önemini detaylı bir şekilde ele almıştır. Minimalist müzik, basitlik ve dönüşüm odaklı yapısıyla, çağdaş müzik dünyasında hem besteciler hem dinleyiciler için yeni bir perspektif sunmaktadır. Minimalizmin gelişimi, teknolojik yenilikler ve kültürel etkileşimlerle zenginleşebilir. Minimalist müzik, sadece bir müzik akımı değil, aynı zamanda bir düşünce biçimi olarak modern dünyada yerini sağlamlaştırmıştır. Bu bağlamda minimalist müzikte yer alan tekrar kavramı müzikal bir araç olmasının yanı sıra yaratıcı bir ifade biçimi olarak hem müzikal bir deneyim hem de sanatın evrensel dili içinde yenilikçi bir iletişim biçimi olarak değerlendirilebilir.

KAYNAKÇA/ REFERENCES

- Cage, J. (1961). *Silence: Lectures and writings*. Wesleyan University Press.
- Deleuze, G. (1968). *Difference and repetition*. Columbia University Press.
- Demirel, D. D. (2021). *Philip Glass'ın minimalismi ve metamorfozları* (Yayımlanmamış Doktora tezi). İstanbul Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Fink, R. (2005). *Repeating ourselves: American minimal music as cultural practice*. University of California Press.
- Gann, K. (1997). *American music in the twentieth century*. Schirmer Books.
- Glass, P. (1987). *Music by philip glass*. Harper & Row.
- Güleryüz, R. (2018). Minimalist müziğin elektronik müzik üzerine etkisi. *Kent Akademisi*, 11(1), 153-162.

- Hulse, B. (2008). A Deleuzian take on repetition, difference, and the ‘minimal’ in minimalism. *Department of Music, College of William & Mary, Williamsburg*, 1-10.
- McGrath, J. A. (2017). *Samuel beckett, repetition and modern music*. Taylor & Francis Group, ProQuest Ebook Central.
- Mertens, W. (1983). *American minimal music*, Kahn & Averill Published; New Edition.
- Niren. A. G. (2007, August 31). *An Examination of minimalist tendencies in two early works by Terry Riley*. First International Conference on Music and Minimalism, University of Wales, Bangor,
- Nyman, M. (1974). *Experimental music: Cage and Beyond*. London: Cambrige University Press.
- Potter, K. (2000). *Four musical minimalists: La Monte Young, Terry Riley, Steve Reich, Philip Glass*. Cambridge University.
- Reich, S. (2002). *Writings on music: 1965-2000*. Oxford University Press.
- Smith, A. (2009). Minimalism: towards a definition. *Maynooth Musicology Postgraduate Journal*, 2, 236-250.
- Strickland, E. (2000). *Minimalism: Origins*. Cambridge University Press.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

İnternet Kaynakları

- Part, A. (2021). *Spiegel im spiegel*. <https://crosseyedpianist.com/2012/06/23/infinite-reflections-parts-spiegel-im-spiegel>
- Part, A. (2021). *Spiegel im spiegel*. musescore.com.tr.
- Riley, T. (2021). *In C*. musescore.com.tr
- Young, L. M. (2021). *Opening, trio for strings*. scribd.com.